

ANY XXXIV.—BATALLADA 1755

(10 céntims)

NÚMERO EXTRAORDINARI

(10 céntims)

BARCELONA 3 DE JANER DE 1903.

(0/38)

L' Any Nou que nosaltres voldríam

DE DIJOUS Á DIJOUS

La política va seguint la mateixa marxa inicial: en Maura es l' amo; en Silvela per ara l' deixa fer, i els antichs conservadors estan que treuen foch pels caixals. Ab unes quantas castanyas com la que han rebut els que a Barcelona estaven a les ordres de 'n Planas i Casals, podrà ben dir que ja estan illesos y que han fet a tots.

Els propòsits que s' atribueixen a 'n en Maura es el de creure en les pròximes Corts una majoria que li siga personalment adicta, y després veurà lo que ha de fer. Això es per ell la decantada *revolució desde arriba* que preconisava desde 'ls banchs de l' oposició.

Avuy, ab l' excusa de que no es un partit sino una conjunció d' elements la que governa, barrejan els bens; pero quan arribi l' hora, de partir llavors se veurà qui's queda ab el remat més gros.

Entre tant se practican gestions més ó menos embossades per atraure's a 'n en Romero Robledo, a qui se li deixa entreure que se li concedirà la presidència del Congrés; però com de presidencies del Congrés no més n' hi ha una y aquest càrrec s' ha ofert també a 'n en Pidal per apayagar el seu disgust, avuy més que mai se pot dir lo del refrà: «Embolica que fa fort.»

* * *

Dias enrera l' avi Sagasta va anar a palacio ahont va ser molt ben rebut.

—¿Ha olvidado Vd. el camino de esta casa?— diuen que va dirli l' rey. Y li va parlar de coses molt agradables. Al sortir asseguran que al avi Sagasta li queya la baba.

En les seves confidencias de menjador entre 'ls seus intims ha deixat entreure la satisfacció de qu' està possedint. No hi fa res que 'l partit se li descomponguí, se li esmicoli, se li desbandi; ja tornará a unir-se quan vingui l' hora de repartir els districtes que se li han promés y que son, segons sembla, en un número considerable. (Y en Canalejas que vaja aixecant banderas democràtiques!)

«Avuy per nosaltres; per vosaltres demà», aquesta es la norma de vida de les dos oligarquies *tunantes ó tunantes* (els caixistas quedan autoritzats per suvrir la *r*). No hi ha més llei que aquesta... y visca la sinceritat electoral! Perque això sí; les eleccions que haurán d' efectuarse a mitjans del pròxim mes de abril, serán sinceras, legals, sense encasillats; així ho diu en Maura, y quan ell ho diu, en Sagasta somrient ab sorna y ab les mans a la butxaca, tret comptes ab els dits dels districtes que li han assegurat. Y si a 'n ell ja se li ha fet la part, y aquesta part es molt grassa (com se pot comprender que's quedin enrera 'ls elements del govern?)

* * *

La qüestió del Marroch, errisada de perills, ha donat motiu a certes resolucions del Consell de ministres, que encara que no son prou coneigudes, han de posar al país en guardia.

Cert que 'ls ministres no s' han atrevit a tocar la trompa bélica... perque avuy, en la situació en que han deixat a la nació vint y set anys de monarquia restaurada, a penas si tenim buf per fer sonar la trompeta de la sal. Pero hi ha hagut moviment de tropas, s' han reforçat les garnicions de Andalusia, y s' han donat ordres a uns barcos que no s' poden moure, de qu' estiguin previnguts per lo que convingui.

Al Marroch se disputan la jugada l' emperador

Al veure aquest espectacle tan content queda l' Any Nou,

que l' pobret de bona gana se'n entornaria al ou.

Abdel-Assiz, amic dels extranjers y simpàtic a la civilització europea y Bu-Hamara, el Rogú, representant del fanatismus musulmà més reconsecrat. Las taifas que segueixen al últim no estan per refinaments de la civilització, y fins ara portan venitafas sobre les forces imperials.

Algunes potències europees, tenen la vista fixa sobre aquell país. Inglesos y francesos s' acusan mutuament de fomentar la insurrecció al objecte d' emmaranyar la cosa, y a una dada veure de pescar en aquell riu revolt. Pero en realitat totes las potències temen de donar el primer pas, que podria motivar una conflagració general. Y qui més ha de recelar es Espanya, exposada sempre a perdre molt y no guanyar res.

Lo millor que s' pot desitjar es que Abdel-Assiz logri surtit en be del naufragi, per quan la seva permanència en el tron, es la garantia en el manteniment del *status quo*, ab lo qual el pobre D. Quixot que després de tants desastres casi no pot ab la seva ànimica, no s' veurà obligat a corre novas y perilloses aventuras.

PEP BULLANGA

L' ANY NOU DE LA POLÍTICA

s digna de atenta observació lo que està passant en el camp de la política monàrquica, entre les dos oligarquies que fins ara han monopoliat las gangas del poder.

Comensem per la fusionista ó, segur per la que ha vingut ostentant fins ara l' etiqueta de liberal.

Descomposta, desfeta, trossejada, va caure del caderol quan encara faltava una porció de temps per cumplir el plazo que se li havia fixat, de dos anys pel cap més curt. Una vida precaria y esterà,

prenyada de dificultats, que lluny de resoldre's s' anaven multiplicant, es l' últim recorrt de la seva existència vergonyosa.

Y en l' oposició, ahont avuy se troba, son inútils tots els esforços que practica pera reconstituirse.

Per una part en Canalejas aixeca la bandera democràtica y vol fer ranxo apart, ab l' idea de formar una concentració d' elements avansats, que puguen ser instrument de govern dintre de la monarquia. Ab sols fixar-se en que tots els ensaigs que s' han fet en aquest sentit han fracassat, se comprendrà la temeritat de 'n Canalejas. La monarquia borbònica y la democracia pura, tal com se necessita, es impossible que mai del món se puguin entendre. Son dos institucions antitècticas que no poden arrelar en un mateix terren: ó la democracia anularia a la monarquia, ó la monarquia —y això es lo més probable— anularia a la democracia. Podrà, donchs, en Canalejas, realitzar una nova mistificació més ó menos viable; però may fundar un partit amb idees propias y solucions pràctiques que arribi a encarnar en la consciència pública.

Per seguir l' herba a 'n en Canalejas, evitant que molts dels elements antichs del fusionisme vajin a

DIADA DE REYS

(MONÓLECH)

Al mitj de la sala, ben amoblada, una taula ab un paquet al damunt. Portas á esquerra y dreta; al fons un balcó practicable. Es nit.

BENET, mosso de confiança. Surt cautelosament de la dreta.

—Cóm dormen, pobrissos! Y què'n deuen somniar de cosas dolsas y bonicas! La senyoreta m' ha encarregat que 'ls vigilés; m' ha dit: Benet, quan estiguis ben segur de que ja no son d' aquest món, podreu començar a arreglar tot aquest tinglado; pero veieu de no fer gayre fressa, que si us sentiáns... i estiguera, Geronil... Es a dir, primer me diu Benet y després Geroni... Ja t' dich jo que la senyoreta n' té de bonas... Si no fos que tot li perdono... ¡Ha sigut sempre tan bona per mí! Ella m' confia aquests dos angelets a qui estimo tant com pugui estimá 'l seu propi pare. Sí; y ja m' ho sé jo per què 'ls estimo tant y en tanta de manera...

Quan contemplo aquestas joguines y aquestes flors; quan veig aquests preparatius de festa, d' aquesta festa senzilla; ignocenta y honrada de les criatures... no ho sé, m' agafa un fret... y m' venen uns recoris més tristos...

Vá, donchs, feyna feta no té desförp. Aixis, quan els senyors tornin del Liceu ho trobarán tot a punt de solfa. (Comensa a desfer el paquet del que 'n trenrà capsas, llibres, dolços y joguines.) Ma noy, quina escopeta... y un ros d' infanteria, y un timbal! Quin mal de cap que se 'ns esperal! Això deu ser pera 'n Jaimitu qu' es él més entremaliat y el més guerreiro... Sempre diu que vol ser soldat d' aquells que van al davant... ¡Santa ignocència! Deu vulgui que arribis a la mida, que ja hi correrás a esquitxar els crescents durets per redimirte'n... Sempre Nostre Senyor dona fabas a qui no té caixals. Las aficions guerrerias las hauríen de tenir no més que 'ls fils dels pobres, ells que hi han d' anar per forsa... (Llegint) «El niño sabe leer.» Aquest llibre deu ser per l' altre, pel més granet; posemol aquí, ab questa capsa tancada que també veig qu' es per ell...

Per supuesto, demà en aquest' hora ja no se'n cantarà gall ni gallina de res de tot això. Si tenen unes mans pera destrossar las cosas! Sobre tot el menut... es un diable. De vegadas me venen unes intencions de clavarli quatre catxetas fortas... Si no que, per altra part, jes tan carinyós, tan maco y tan posturier... Y, més que tot això, ise sembla tant al meu pobre fillet mort... (Silenci dolorós)

Oh, quin fret que sento...! Quina mena d' esgarrifans... Y en aquesta nit, mal llamp, y en aquesta nit...

Bah, bah... Deixam obrir 'l balcó; colocaré aquests trastos a fora y aixís no hi haurém de pensar més. (Escolta atentament cap á la dreta y tot seguit se'n va á obrir el balcó) ¡Quina serena que fai! ¡Cóm parlejan las estrellas; sembla que tremolin de fret!

(Va colçant els covents á fora. Un cop llest, tan a ab curialo y avansa tremolós.)

Casi bé que 'm tenia d' haver abrigat... ¡Quina glassada que deu fer...! La gent passa embossada fins als ulls. Si no han fet pensament de pendre 'cota, ja m' ho sabrán dir els senyores quin bò' s' hi dona pels carrers... Me sembla que 'ls senyors Reys se' quedarán a Orient aquesta vegada. L' únic què arribarà ab seguretat serà 'l dels richs que deu anar amb abrigat... Bona escusa pels pobres; dirán que s' han glassat a mitj camí... Té, pels noys de casa nostra ja es com si haguessin passat... ¡Quina alegria tindrà aquesta canalleta al despertarse, y com ne participarà també els senyores dels seus sònnis d' infants! ¡Y quina tristesa m' encomana a mí tot això, quan penso ab el meu pobre fillet! (Encén la pita pausa solemní. Sequeix tremolant).

No, no; en tal nit com avuy no 'n feya tant de fret aquell any. Me'n recordo ben bé... com si fos avuy... Ne feya, si potser, ne feya més, però jo no tremola tant. Llavoras no més coneixia que 'l tremolor de la gana. Era en aquell temps jo un xicotitas fornít y vigorós, ab uns bons brassos pera traballar; però un dia, al taller, vaig pendre mal en un peu; aquest malit: m' hi va caure un enformador al damunt. Tres mesos al llit ab mitja senmanada; després vaig probar de tornarhi; però no 'm podia aguantar dret, y com que 'l traball no 'm permetia estar assegut, l' quefe va dirme (ab bons modos, per xó) que 'm busques un altre manera de guanyarme las garrofas...

Y aquí comensa 'l calvari de 'n Benet. La Mariona, pobra xicotica, mal alimentada y vestint pellings rentant, planxant, fent feynas aquí y allí, no desmayant mai y sempre alegre desanant la miseria ab el nostre fillet als brassos, el nostre únic fill estimat que pujava escrofulós y anémich, ab uns ullots vius y espavilats que se li menjaven tot el cap... aquell capet gros, extraordinariament gros que li omplíam de petons y que tan aviat ens semblava pronosticar un excés d'inteligència com una senzilla deformitat del seu fisich...

Tot just comensava a ferse entendre 'l pobrissó, quan ella, la dona, un dia me 'l entabana engargantllant qui se era bon minyó 'els Reys' li portarían un carret ab rodas! ¡Y quina gracia feya, a tothom que no 's cansava de preguntarli 'Qué' t' durán els Reys', del modo que ho xamporrejava això del carret ab rodas, ell, pobret, que no sabia encare pronunciar la seva mort!

Era inútil, donchs, treure la ilusió á la tendre criatura... Per altra part, no estavam pas disposats a fer un gasto en joguines. Jo mateix, donchs, la tarda avans vaig pujar al terrat ab las eynas de fuster y allí, pim, pám, clava d' aquí, serra d' allà, en un parell d' horas vaig tenir llest un carro massís y bonich que li havia de fer, sens dupte, l' efecte desitjat.

Sa mare, més ilusionada encara qu' ell, va portar-lo aquell vespre ben aviat al llit, y antigues d' anarri nosaltres, vaig colocar á la galeria el somiat carret ab rodas, prenen totas las precaucions y caminant de martell vareig desballescar el carret ab rodas que 'l meu fill no havia vist sisquera... Y encaixant altre cop les mitjas-llatacs y serrant d' aquí y clavant d' allà, el carro va convertir-se en una caixeta que sembla feta a mida... Un cop vaig estar llest..., ab el baguet á sota 'l bras...

(Se senten cops de corneta al carrer). ¡Qui' es aixó?... Xivarri en aquest' hora?... (Acostanse al balcó) Ah, es la cavalcata anunciadora que havia de sortir... (Com si sentís remor dintre del quart): ¡Calla, sembla que 'ls nens se desperten... (Ab esglaç)! No us moguéu, macos, no us moguéu... qu' us podríem matar com el meu fill...

Després del trastorn, un gasto més. Un enterro, encara que sigui pobre y per una criatura, sempre costa diners... La Mariona va dirme: «Cóm pensas arreglarlo?... —Dóna, no t' amohinis, ja veurás, espèrat... —Me'n vaig pujar al terrat, y ab quatre cops de martell vareig desballescar el carret ab rodas que 'l meu fill no havia vist sisquera... Y encaixant altre cop les mitjas-llatacs y serrant d' aquí y clavant d' allà, el carro va convertir-se en una caixeta que sembla feta a mida... Un cop vaig estar llest..., ab el

baguet á sota 'l bras... (Obrint la porta y guaytant á dins). ¡Però, aquests ray, que son fills de senyors, nens de casa rica! No 'ls falta àngel que 'ls vetlli, ni gó que 'ls guardi... (Télo avall).

si per casualitat sentia plorar el né, fes el favor d' entrarhi, com en altres ocasions ja havia fet...

(Dolorosament). ¡Ja la van sentir plorar, ja, pobre criatural... Pero va ser tart... Ja no hi va haver remey... Quan la veïnya 's determinà a córrehi, esvàrada pels plors ofegats y els crits esglaçadors... ja no era temps! El né ab el cos forat del llit y els brassets enramats, se trobava penjat entre mitj de dos barrots... L' infelís criatura al despertar-se, espronada pel seu somni de Reys, degué recordar-se del seu carret ab rodas, degué sentir l' impuls de la curiositat infantil s' anà escorrent cap als peus del llit y, pobret, ben clà ho demostravan la contracció dels seus muscles y las senyals que se li notaven al coll... Per allà hont havia de passar tot el cós, ni hi pogué fer treure 'l cap, aquell capet grós... extraordinariament grós que tenia; y allí, forsejant, forsejant, ab la desesperació del que llyuta inútilment, precipità la seva mort... ¡L' angelet meu, quina agonía...

Jo li vaig dir després a 'n ella: ¡No som dignes de tenirne cap més de fillet!

Després del trastorn, un gasto més. Un enterro, encara que sigui pobre y per una criatura, sempre costa diners... La Mariona va dirme: «Cóm pensas arreglarlo?... —Dóna, no t' amohinis, ja veurás, espèrat... —Me'n vaig pujar al terrat, y ab quatre cops de martell vareig desballescar el carret ab rodas que 'l meu fill no havia vist sisquera... Y encaixant altre cop les mitjas-llatacs y serrant d' aquí y clavant d' allà, el carro va convertir-se en una caixeta que sembla feta a mida... Un cop vaig estar llest..., ab el

baguet á sota 'l bras... (Se senten cops de corneta al carrer). ¡Qui' es aixó?... Xivarri en aquest' hora?... (Acostanse al balcó) Ah, es la cavalcata anunciadora que havia de sortir... (Com si sentís remor dintre del quart): ¡Calla, sembla que 'ls nens se desperten... (Ab esglaç)! No us moguéu, macos, no us moguéu... qu' us podríem matar com el meu fill...

(Obrint la porta y guaytant á dins). ¡Però, aquests ray, que son fills de senyors, nens de casa rica! No 'ls falta àngel que 'ls vetlli, ni gó que 'ls guardi... (Télo avall).

JOAQUÍM AYMAMI

nutrir las sevas filas, traballa el vell Sagasta de acort ab en Montero Ríos. Ells també diuen que ho son de demòcratas y de avansats, y en aquest sentit han fet un nou programa, y fins l'han portat á la consulta de Palacio. ¡Bona garantia!

Mes no's recordan—y es precis fels'ho present—que l'ocasió més oportuna de mantenir aquestas orientacions era quan ocupaven el poder. Avuy, lo menos que se 'ls podrá dir, al veure's fiscats en uns emprenys tan fora de temps, serà:—¿Romansos en aquesta hora?

Y es ja impossible que després de haverse burlat de tothom, pugui enganyar a ningú.

Més franch en Moret, presumpte hereu del home del tupé, encare qu'en l'herència que aquest li deixi las trampas y 'ls deutes sobrepujarán als bens de fortuna, sosté que no hi ha que moure's del *status quo*, sostenint com se pugui les tendencias retrògradas y las vivientes cortesanas del partit liberal. En Moret no vol corre aventuras ni en apariencia. Li basta estar sempre á la disposició de la monarquia per lo que aquesta li vulgu manar.

En tot aixó la disagregació y 'l desconcert van cundint per las provincias, en algunas de las quals la fusió liberal ha quedat sense representació. Els caciques se retiran, els circuls se disolen. Veuen que l'arbre ha deixat de donar fruyts y se'n apartan.

A Santander els fusionistas han sellat ab un fet molt significatiu aquest moviment general de desbandada. Disolt el circul de la fusió, varen posar-se á subasta 'ls mobles, y 'l retrato del home del tupé que presidia 'l saló de sessions, no va volgut ningú havent anat á parar á la casa de un drapaire.

Aquest es el destino que li correspon á tota una comunitat política, que ja no te rahó de ser, composta, ó millor dit, *descompos*'a tota ella de trastos inútils y de desetxo.

* * *

No es molt millor la sort del altre partit que avuy té en las sevas mans el govern de la nació.

L'alliança de 'n Silvela y en Maura, més que un concert de voluntats, sembla una lluita sorda, pero implacable per anul·lar-se mutuament.

En Silvela ha donat de moment al seu aliat una preponderancia excessiva: cert que sense aquesta preponderancia, no hauria pogut contar ab ell. Y en Maura se'n aprofita. Amich intíu dels jesuitas y ensinestrat en las sevas ensenyansas segueix un traball tenebrós, que amenassa acabar ab l'existència del vell partit conservador.

Els elements antichs están que trinan, al veure que cada dia se 'ls desconsidera més. De mica en mica 's van quedant sense influència ni medis d'exercir-la.

Exemple patent de aquesta desconsideració sistemática es lo que acaba de succeir á Barcelona, ab el nombrament de un gobernador que blossoma de no ser polítich, y ab el de un arcalde que també diu que no ho es, ni vol serne, ni 'nserá. El caciquisme vell queda de aquesta feta completament reventat, posposantse'l á una especie de caciquisme nou.

Perque 'l motor de la política gubernamental, per lo que respecta á Barcelona, ja no radicará en lo successiu en aquell famós entressol de la Plaça Real, ahont 'l heret Pantorilles tenia establets las sevas gabias paradoras, sino en els locutoris y celdas del convent del carrer de Caspe. Allí 's fa tot; desde allí 's mourán tots els fils de la política. L'apelació á las classes neutras ordinariament retretas; la mà oferta als elements regionalistes; la pastarada de aquests ab els reaccionaris y clergicals més recalcitrants, sens exclusió dels carlins que 's prestin á ser de l'amtala, son els medis jesuitichs que baixa la decidida protecció de 'n Maura y l'estúpida complicitat de 'n Silvela, se posarán en joch pera donar la batalla als elements avansats y progressius de la primera ciutat republicana d'Espanya.

Y tot aixó s realisa solapadament... y 'ls fautors de aquesta maniobra van dihen que no son politichs.

Tot aquest conjunt d'elements antipàtics, retrògrados, reaccionaris, que viuen xuulant la sanch del poble y embrutintlo, constitueix el regalo qu'en Maura 's proposa fer á las institucions, en reemplàs dels partits que fins ara han estat al servey d'elles, y d'elles s'han servit per las sevas conveniencies. Fracassats aquests partits se mira de proporcionar á las institucions un nou refors, encare que 'l remey resulti mil vegadas pitjor que la malaltia.

* *

Coneixent, com se coneix la situació y 'ls propòsits del enemichs, ha de ser més fàcil contrarrestarlos.

A destruir las artimanyas jesuíticas de 'n Maura, deu encaminarse l'esfors decidit y resolt de tots els partidaris de las ideas republicanes y progressivas. Ara més que may conyó alsar ben alta la bandera de concentració. Que tots els homes de bona voluntat y tots els organismes que aspirin á emanciparse de la tiranya política, econòmica y social de la reacció y 'l clericalisme, s'agrupin, decidits á jugarse 'l tot pel tot.

Y any nou permet un any de lluytas desesperades, valentes, á mort.

Procurém á tota costa que ho sigui també de la victoria definitiva pera la causa del poble.

P. K.

ANY NOU

Comensébé com hi ha Deu! aquest any mil neuentres tres. Ab la marxa qu'hem emprès irem al calaix en breu, tant si 'ns sab com no 'ns sab greu.

Entre un sabre y un missal vivint aplanats com moscas y ens deixaran á las foscas de tota llei liberal; y á qui no li agradi, al pal.

Jesuïtes manarán de tots ó de levita, y de baba jesuïta, á tots empastifarán pel darrera y pel davant.

Com que 'l valor s'ha acabat tots abaixarérem la testa

y á missa irem á la festa de bon grat ó de mal grat tots ben junts com un remat.

Gracias á la por de tots ens farán aná ab rosaris, qui no dugui escapularis no podrà pas may fe rots; fun y coy serán mala mots.

Tindrém d'aná á confessar y escoltà els crits de la trona, y dels bens y de la dona el clero se 'n cuidará y ens ho multiplicarà.

Si la onada va creixent no trigarà en ofegarnos; si de cas volém salvarnos no perdèn pas ni un moment y escombrém aquesta gent.

Si volém no aná al calaix y posá als neos á ratlla arrimem 'hi tots l'espilla y fem un bon daltabaxa.

DELFI ROSELLA

xant en poder del enemich considerable material de guerra.

L'última derrota, per cert molt seria, la sufri víctima de una estratagema. Els insurrectes varen abandonar uns pobles á las forças imperials, y quan els soldats del Sultán cebavan en ells el seu furor y s' entregava á la matanza y al saqueig, els insurrectes els hi van caure á sobre fentne una destrossa horrenda. El pánich va apoderar-se d'ells, y voltat de tropas desbandadas l'emperador no tingüe més remey que tancar-se dintre de Fez, ahont se dirigieren els sublevats ab l'intenció de sitiar y expugnar la plassa.

* *

Lo pitjor del cas es que l'emperador, segons diuen, se proposa demanar la intervenció europea. Y encare que no la demani, si Europa veu que la barbarie ha de imposar-se en aquell país, fins al extrém de quedar amenassats els europeus que hi viuen, ella mateixa se la imposarà la intervenció.

fins á quedarnos aplanats del tot. La moixiganga bífica de Melilla seguida de las horribles tragedias de Cuba y Filipinas va donarnos el cop de gracia. No 'ns queda ja marina apena tenim exèrcit; els recursos estan agotats; els tributs son insopportables. Y es que 'ls partits governants no s'han cuidat més que de menjar la sopa boba.

En aquestes circumstancies tan deplorables l'espiritu públic està completament enervat. El país no té la més mínima confiança ni en l'intel·ligència, ni en el patriotisme dels governants, als quals la corona 'ls vé dispensant la seva. Això fa qu'estiguem sempre desorientats y recelosos; una espècie de apatia pessimista 'ns domina per complir.

El moviment de tropas que s'està operant en la regió andalusa, com pera posar-se en condicions d'entrar en joch segons com vagin las coses, es un just motiu d'alarma. Qui té més motius pera sentirla es la classe proletaria, la víctima eterna dels disbarats dels governs de la monarquia. Ella es encare avuy, després de tant parlar del servy obligatori, la que inverteix exclusivament las filas del exèrcit. Al extrém de miseria y de postració á que ha arribat, no li caldrà més que una nova sangría.

Y cuidado que aquesta vegada ja no será possible anestesiart al pobre poble ab el narcòtic de la *Marcha de Cádiz*.

P. DEL O.

URGEIX de improvisar la qüestió del Marroc, y resulta que no tenim cap barco útil per enviarhi: el que no ranqueja, fa cap-bussons; el que no s'està rovellant ben abrigat en una darsena, 's troba en un arsenal, ó com si diguessim á la Casa de soccoro á ferse cambarial alguna pessa.

Y en Sagasta diu:—Jo ho tenia tot preparat per si's presentava aquesta qüestió tan peligrosa.

En efecte: tot està preparat perque no 's repeiteixi lo de Cavite y Santiago. No podentse moure de la Península, no es fàcil que ningú may els tiri á picó.

Parla en *Pol de La Perdiu*:

«Si 'ls republicans tinguisen sentit práctic, el veurían desseguida 'l problema: garantir el sufragi, els votos de Barcelona son pels catalanistas y pels republicans: els districtes del centre son nostres, en els de fora, empatén en uns y perdén en els altres. Ab ordre y mòdos, sense extremar campanyas, ni treure garrots, ni insultar á ningú, la majoria dels diputats es nostra; la minoria pels republicans. Si no ho entenen aixís, pitjor per ells; nosaltres guanyarem sempre, y ells... poden perdre.

»Ja ho saben: certas campanyas y certs procediments, aixís com portaren á n'en Fabra y Ledesma y á n'en Nuri al Ajuntament, poden portar á las Corts una hetxura de 'n Planas.

En *Pol*, com á bon perdigot s'estufa massa. Respecte á saber de qui es la majoria del cos electoral de Barcelona, tant del centre com dels barris extrems las urnas ho dirán be prou.

Per lo que atany á la legalitat electoral, ja sab en Pol, que 'ls republicans saben ferla respectar.

Y en quant á procedir ab mòdos y á no insultar á ningú, guardi aquest concell pels seus amics, que ab tanta profusió aplicavan als republicans y als obrers el títol de *brétils, purria y fi ls del burdell* y altres expressions del seu escullit vocabulari

Quan avuy ve en *Pol* á fernes magarrufas, senyal que no 's veu gaire seguir allò del *triomf* de l'altra vegada.

En efecte: tothom sab avuy que basta bufar las plomas de un perdigot per véureli tot el cos cubert de pollis reaccionaris y menjansa caciquista.

Entre las idees que alenta alguna potència extraniera, es qu' Espanya s'encarregui á anar á restablir l'ordre en el Marroc.

Una cosa molt senzilla y molt cómoda. Qu'Espanya vagi á cassar la llebra, y las potències després, aquesta cuixas, aquella altra las espatrias, la de més enllà la mitjana y un'altra qualsevol el cap, se la menjarán tranquilament.

¿Y per Espanya qué?

Lo que se 'ls dona als gossos després de la casera: las tripas y 'ls ossos. Y gracies si no hi cau ademés alguna puntada de peu.

Ara ja sabem lo que han portat de Venecia 'ls capgrossos del carlisme que varen anarhi á consultar ab el rey de les húngaras.

La consigna de no moure's, de no encalabinar-se, de no ficarse en aventuras. Res de sublevacions. Anar á votar com qualsevol partit liberal y treure 'l major número de diputats possible.

El seu amo 'ls ho va dir: «Tranquilitat, tranquilitat, tranquilitat.»

Y pensant ab lo que li passan cada mes pera no moure brega, podia haver afegit: «Tranquilitat y bons aliments.»

Vels'hi aquí un partit qu'està á punt de perdre tot el seu caràcter.

¿No anirà, desd'ara, en busca del turró?

Donchs dónquin per seguir: senyal que ha acabat els *turrons*.

En Sánchez Toca no podent fer barcos perque no té diners, s'entreté creant un cos d'*Estat Major* de la Marina.

Total: molts romansos y tot el pà que 's pugui, perque no s'acabi la sopa boba.

Y 'ls que se la papan que s'entretinguin rumiant la mostra.

Algún pago havíen de trobar els que van anar á Madrid á portar l'últim missatje al rey.

L' Any Nou à Amèrica

L' ANY: —Ave María Puríssima!... ¿Qué vol dir aquest daltabaixa?

L' ONCLE SAM: —Vol dir que de tot allò de *Amèrica pels americans*, quan se tracta de nacions fortes, ne faig de més y de menos.

En Silvela 'ls ha contestat ab una carta molt cortés.

Y en Maura ab una vara molt codiciada.

No en vā era aquell document un modelo de servisme dinàstic.

Y aixó que diuhem y asseguram que l' regionalisme precsindéix en absolut de les formes de govern.

Mentida! Ni sab prescindir de les formes de govern ni dels fondos de las gangas.

Ara en Linares està estudiant l' implantació del servei obligatori militar.

Segons els propòsits que porta manifestats, aqueilla igualtat absoluta sense distinció de classes en el cumpliment dels devers ab la patria, lo qu' es perara 'ns l' haurém de pintar, desde l' moment que 'ls soldats se dividiran en tres categories.

Primer: la dels pobres. Aquests menjaran ranxo en el quartel, no n' podrán sortir mentre serveixin y faran totas les mecàniques.

Segona: la dels del terme mitj. Aquests, mentres se costejin l' alimentació, l' vestuari, l' equipio y l' armament, podrán anar a menjar y a dormir fora de casa; vindran obligats a passar llista y podrán marrar com totes las mecàniques las fan els pobres.

Tercera: la dels rics. Els quals pagantse lo mateix al govern, no vindran obligats sino a rebre instrucció militar durant dos trimestres cada any.

Ja veuen quina manera de distingir.

Per lo vist la major ó menor aptitud per apendre la instrucció militar, no depén del talent sino de la butxaca.

El general Linares parteix del principi de que 'ls pobres son uns tontos.

Y vegiu, segons com se mira, jo crech que té raho.

Vels'hi aquí una nota curiosa del capital francès empleat a Espanya, segons datus del govern de la vinya República:

	Milións de franchs
Casas de comers	84
Propietats	64
Bancks	34
Navegació, molls y ports	46
Ferro-carrils	1,662
Minas	71
Industries	2174
Fondos públics	840
	2,974

Ab una mica més la República francesa haurà conquistat la Espanya.

Napoleón no va poderlo conseguir ab la forsa de las armas, y la República ho conseguirà ab la su premacia de la riquesa aplicada a impulsar la marxa del progrés.

La Renaixensa ha publicat uns articles encaminats a persuadir als republicans de la conveniencia de ferse regionalistes. Segons La Renaixensa un cop

lograda l' autonomia, Catalunya viuria com una República, encare qu' Espanya continués regintse monàrquicament.

Per lo que a nosaltres toca no afiném a comprendre com podrà realisarre aquest miracle.

Y ademés, nosaltres som enemis de las barrejas. Y de las barrejas de colors, que no donan may resultats satisfactoris.

Predominia en el regionalisme el negre clerical, y aquest color es el que s' imposa. O sino probeu de tenir de roig una sotana de capella, y per més grana que hi poseu, us quedará sempre negra.

MATARÓ, 25 de desembre

El divendres 17 tingué efecte l' enterrament civil de la sehora Eularia Mas y Jelpi que professava l' espiritisme. Assistiren al acte un bon número de llucre pensadors, espirituistes y evangelistes, y una munio de pobres, tots ells agrabits als sentiments beneficis de la difunta.

VALLROMANAS, 22 de desembre

El nostre sotana ha convertit la iglesia en un club de propaganda contra l' Ajuntament. Ahir digué qu' per Nadal no hi hauria funció, puig tenir que formular totes las reclamacions que ls llanuts que capitaneja fan contra l' reparto, y que primer era l' obligació que la devoció. —Días enra esclavata d' alegría, per haver lograt ab las sevas impostures y farsells fer venir a un delegat del govern a inspecciar l' administració municipal; pero com l' ajuntament actual té la roba neta, y 'ls deutes que temf provenen tots de l' època en que 'ls llanuts administraven el poble, la inspecció ha resultat favorable, sent reconeguda l' honradez y la regularitat de l' actual administració, y quedants el pare d' ànimes de canti y 'ls seus borregos ab un pam de nas, y en disposició de fer la competència a n' en Sánchez Toca.

TORREGROSSA, 23 de desembre

El mes passat va neixer una nena, la qual havia de baixar tres dies després; pero al enterarse l' carboner de que 'l padri escullit pels seus pares no havia cumplert la parroquia, va armar una tal bronca, que á no ser la prudència de algunes personnes, las consequencies haurian pogut ser funestas.

TARRAGONA, 29 de desembre

Desde que s' ha inaugurat la lápida que en honor de 'n Pi y Margall s' ha collocat al passeig de dit nom, en substitució del que antes era de Santa Clara, que la música de regiment no ha tornat a apareixer en dit passeig, contra la costum de tocarhi tots els demés anys en virtut de les bones condicions que reuneix en la temporada del hivern y á més, quan ja hi havia tocat el diumenge anterior al de la inauguració. Sembla, donchs, que això respon als impulsos clericals y retrògrados que per desgracia dominan en aquesta població.

LLANSÀ, 22 de desembre

Una senyora molt coneiguda d' aquesta vila va ser insultada en una finca que posseixea al veïnat poble de La Vall, per l' ensotanat que per allí pastura. Va sortirli de tras cantó com un llop negre, causant molt d' espant y

sorprisa á la senyora, y ab sus bruscas paraules va ferla plorar com una criatura. ¿Y saben total perquè? Per haver tingut notícia que la senyora a Llansà s' freqüentava ab personnes protestants. La senyora va contestarli que ara comprén lo poch que valen els ensotanats, afeint que faria que 'ls lectors de LA CAMPANA s' enteressin de la poca latxa que havia tingut en insultarla. ¿Y saben quina contesta va ferli el seny Corp? Que ja s' cagava ab LA CAMPANA y ab qui li escrigués la carta, y al mateix temps, que si may podria saber l' autor ja s' veurien las caras. Molt bé diu, seny Corp; donchs per pinxo y torero que sigui, al autor d' aquesta carta no te cap inconvenient en dirli que a Llansà l' espero, y si vol alguna cosa, aquí li remeto aquesta firma. —Xech de Llansà.

RIUDECOLOS, 28 de desembre

¡No ha sigut petita la jerga que s' ha armat avuy a la Casa de Deu ab motiu de la festivitat dels Sants Ignasiens! Figuirinse un ramat de ovelles ohint lo sant sacrifici de la missa ab assistència dels majorals de la confraria nomenada dels *Fadrins*, fent com es de costum cada any en semblant dia, quatre mamarratzadas. Això no deu haver sigut del agrado dels nostres esparsers misticis, perque l' petit quan ha vist que dits majorals davant comensament á la tradicional bronca, ha comensat a reparir garrotades á dits subjectes. L' oficial al veure que tals actes son més propis d' un burdell que de la Casa del Señor, ha pres las de Villadiego á mitj ofici, tal volta per temer que no'n sortis perjudicat personalment. Veritat que això es de los més religiosos que imaginarse pugui! —Uns devots fent ridiculoses davant de Deu, y un ministre de Deu fent l' ofici de pinxo? —Sembla talment estrany que 'ls que deuenet vetllar per l' ordre de la Casa del Señor siguin els primers en fer de aquesta una casa non santa.

CREU ALTA, 29 de desembre

Si l' any que vé l' impost de consums no segueix ab reparto com es are's deurà, en gran part, á la gran propaganda que ha fet un ex-tinent-alcalde conegut per *Tonet-minayre*; que ha fet la peixateria del Cafè Cervantes tot l' any que acaben de transcorre, de que no pagués ningú el reparto de consums, qu' ell tampoch lo pagaria tot y sent propietari. Aquest pobre home, antich amic del tristement célebre Vivé, freqüenta molt la tenda de comestibles de la seva filla, y quan las donas se queixan de que 'ls articles están á igual preu que á Sabadell, han de pagar p' que, el contesta que no l' paguin, bonica manera de fer la seva filla el negoci y desorientar als veïns, perque aixòs vinguin un altre any un arrendatari de consums y se'ns emporti la pell de la esquina.

Bó es que l' poble ho vegi, y desprecii á tots aquells que com aquest infeliz *Tonet-minayre* oposan á l' abatiment dels articles de primera necessitat, cosa indispensable pera la classe treballadora.

Per lo tant pensém obrir una suscripció per comprar un *murió* y regalarli, que bé ho necessita, y proposém á l' Ajuntament qu' en cas d' anar l' any que vé l' impost de consums per Administració s' interessa pera donarli la plassa de cabó de burots. —Varis veïns.

La "Bona Esperanza"

AI es el títol de un drama de tendencias socials que actualment s' està representant ab gran èxit en el *Theatre Antoine* de París.

Forman l' assumptiu els treballadors de la mar explotats iniquament com tot aquell qu' en aquesta societat traballa, pel capitalisme usuruer y sense entranyas.

Els mariners de un petit port de Holanda, perguanyant miserabilment la vida y sempre al perill de perdre la vida, se ueyen forsats á acceptar una contrata que 'ls envia á pescar á mars llunyanas, mentre s' armador arrodoneix el seu negocis sense caprisch, sens més que assenyurar el barco, que per això son las societats de seguros.

Generacions enteras de miserables pescadors s' han anat englunitant la mar traïdora, y als que no ha devorat directament els ha deixat en terra vells y inválits, vivint, ó millor dit extingintse tristement á expensas de la caritat oficial. En canvi l' armador s' enriqueix, y fa negocis rodó, quan pot realisar el tarugo del barco vell, que las companyias li pagan com á bo.

Tot això en Jaume, un dels personatges del drama ho tira en cara del Sr. Lebois, quan aquest vol obligar-lo á embarcarse en la *Bona Esperanza*, en cumpliment de la contrata que ha firmat.

Un altre marin, Gerart, que acaba de sortir de la marina de guerra, ahont va sufrir una condemna per haverse bárratlat ab un company, està á punt de tenir que apurar una nova esclavitud, á bordo de la *Bona Esperanza*. Ell y'l seu germà Bertran, també estan contractats. Pero l' últim té una por cerval. Son pare va morir en el mar, lo mateix que dos de sos germans. Tement ser víctima de la mateixa sort, se nega a embarcarse. Precisament en Simón, el calafat, li ha dit que la corbeta està podrida, qu' es un *ataut flotant*. De modo qu' està ben decidit: ell no s' embaraçarà.

Pero l' amo y tots els de la seva familia son inexorables, y es la seva mare mateixa qui ajuda als gendarmes á posarlos pres, y 'ls gendarmes després d' emmanillarlos, l' fan embarcar per forsa.

Fins aquí arriban els dos actes primers que contenen l' exposició del drama.

El tercer se desarrolla en una cabanya de pescadors una nit de temporal molt fort. Vells y donas asseguts davant de la llar, contan historias tristes y horribles de naufragis. La idea de que la *Bona Esperanza* pot haverse perdut surgeix de aquell ambient de malastrangut y de alarmants presagis.

Y en efecte: la corbeta s' va perdre. En l' últim acte arriba la notícia á coneixement del armador, mentres l' esposa de aquest y la seva filla permaneixen ocupades en preparar algunes puerils y vanitoses obres de beneficencia. El naufragi de la *Bona Esperanza* no inmuta poch ni gens al Sr. Lebois: era un barco vell, el temia assegurar y li pagaran com á nou. Negocis rodó. Y per lo que respecta als infelissos naufracs, si 'ls peixos se'ls han menjat, que bon profit els hi fassin. Per això van venir al mon.

Mes per la escena desfila en breu, la munió desesperada de las esposas que s' han quedat sense marit, dels pares vells que s' han quedat sense fill, dels fills infants que s' han quedat sense pare. Tots ells

reclaman, no socors, sino justicia. Hi ha qui recorda lo que deya en Simón, el calafat; la *Bona Esperanza* no es un barco: en un *ataut flotant*.

L' armador no's commou; però fingeix una gran aflicció, y promet que socorrerà á tots. Allà estan la seva esposa y la seva filla per exercir d' àngels de la caritat.

Y trayent comptes de lo que donarà—quatre encravines miserables—y de lo moltissim qu' encare li queda ab el tarugu del segur, s' felicita d' haver ultimat un bonnegoci, y s' enorgulleix de que passarà en la societat burguesa, per un amo benèfich, generós y adornat de totes las virtuts.

Tal es el drama, bosquejat a grans rasgos. Una pintura viva y forta y una sangrenta sàtira de la desanimada explotació burguesa.

J.

QUADROS AL FUM

FOCH' Á L' IGLESIA

L' iglesia hi ha foch! Davant de las portas de l' iglesia la multitut hi es compacta. Desde 'ls grahons de l' iglesia en Mira demana ajuda. No l' escolteu; que cremi. El foch purifica.

—A l' iglesia hi ha foch!

—Y bé què's cremarà fins aquí? ¿Fustas?

—Oh, no; els sants, las santas!...

—Els sants son de cartró y las santas de cera.

—¿Què's fonderà fins aquí?

—L' ayuga benehidat!... ¡Els ciris consagrats!

—¡Ah! Deixa que 's fonguin. ¡Es bruta per tantas mans la teva ayugal!... ¡Hi ha tanta séu en els teus ciris!... ¿Què caurà fins aquí?

—¡L' antigua nau!... ¡La divina volta!... Las columnas, tot...

—¡Ah! deixa que caygui. ¡La nau, la volta! Així se veurà 'l cel. ¡No ets tú, Mira, el que parlas tant del cel? ¡Les columnas! Senyal de que no son prou fortes las teves columnas. ¡Lo que no es ferm a terra! ¡Tot! ¡Y qu' es el teu tot, l' edifici?... Que cayguí què hi fa? Així l' alé de Deu, l' ayre, passarà lliure entre las runas y sanejarà las pedras. ¡Fa tant temps qu' estan tancadas entre la foscor y l' humitat!...

Pero en Mira no hi vol entendre res en tot això. Esvarat, desde 'ls grahons de l' iglesia, no aixeca 'ls ulls al cel, sinó qu' escampa 'ls crits sobre la terra:

—Que hi ha foch a l' iglesia! ¡Que se 'm crema l' iglesia!...

Multitud, déixal estar. Es la casa del seu Deu y no més que Deu pot haver posat foch a la seva casa.

Poble, no t' moguis. ¡Qui hi ha d' entre vosaltres qu' intenti desfer una obra de Deu?

Foch a l' iglesia. ¿Y qu' l' ha encés el foch?

Som á la tarde y en vigilia d' una gran festa. Alegrement en el fret presbiteri unes quantas donzelles adornan el gran altar.

À LA HUMANITAT

Mentre visquen tots esclaus de les lleys que al mon imperan, que fan naixir ambicions, odis, fanatismes, guerras.....

Mentre siga el capital amo de lo qu' ns rodeja, mercadejant com un vil ab honoras y conciencias;

Mentre hi hagi mercaders arraserats dintre l's temples, que adorin al Deu del or y no al Deu-Naturalesa;

Mentre uns morin de fam y altres llençin las riquesas y la rahó del mes fort, domini sobre la terra;

Es mentida ton progrés, es falornfa ta grandesa, y l'sant nom d' *humanitat* que t' donan, no te l'mereixes.

B. RAMÉTOL

Quènto de grans

EUSAQUÍ que una vegada la Ignocència, noya cànida y tota ella plena de bona fe, veyentse ab quinze anys, bonica y ab ganas de gosar de la vida, resolgué sortir de casa y corre mon.

Se vestí ab senzilla coqueteria, refiada de sa natural bellesa, y sortí al carrer.

La primera persona ab qui va topar va ser ab el Sr. Jaume, un noi de pagès que ab sas manyas arreplegà una pubillassa molt rica y veyentse ab brillant posició *honraba à sos pares*, no presentantlos a la societat a que perteneixia pera no avergoñirse de son origen humil.

El Sr. Jaume, roig com un perdigot, s'acostà à l'orella de l' Ignocència y li digué no sé qué. L' Ignocència va somriure, se li penjà al bras y marxaren junts no sé ahont.

Al dia següent era diumenge, y una miqueta més empolayada sortí la Ignocència à donar un tom.

Al poch rato notà que la seguia en Pepito, un se-

minarista molt temerós de Deu, qui la invitá à passar el dia à Vallvidra. La Ignocència, naturalment, se deixà convèncer desseguida y ajudá al devot Pepito à *santificar aquella festa*.

Al endemà sortia la Ignocència à son acostumat passeig y la emprengué don Pau, un comerciant que ab tres queibres, ó diguem tres *robos*, s' havia fet una fortuna. Don Pau convidà à l' Ignocència à un sopar intint que fou acceptat ab gust.

Al altre dia y als pochs moments d'haver sortit de sa casa l' aturà en Peret, el calavera més *embuster* y *mal partiat* dels que corrian la tuna. En Peret li jurà per tots sos Deus estimarla sempre; la va portar à seure una estona à la vora del riu prometentl portarla després à sopar y al teatre, y al torn del riu se li va fer fonedis à la primera canticada.

No s' indignà l' Ignocència per aquesta trapelleria, y, cànida sempre, al següent dia escoltà de bon grat els prechs del senyor Martí, un marit *amant de totas las donas dels altres*, que li demanava una mica d' amor ab las llàgrimes als ulls. La Ignocència, commosa, accedi de bon grat à estimar-lo durant tot aquell dia.

Era l' dijous y per ésser dia de moda's posà més lllassos y cintas y eixi de casa. Al passar per un passeig molt solitari la trobà *Don Enrique*, un militar de vocació y matón d' ofici, que havia *mata* ab general *aplausos* una pila de gent. *Don Enrique* l' agafà brutalment pel bras y la obligà à seguirlo. No hi havia necessitat de tanta violència, perque ella's pres-tà dòcilment à lo qu' ell volgué.

El dia següent el passà ab l' *avar* y *enrejos* usuren senyor Fura y al dissapte mossén Pol, un capellà ab tota la empenta del bon menjar y la poca fatiga, li assegurava que l' *estimava més que à Deu*.

A casa l' rich comerciant don Pau davant el diumenge una espléndida *soirée*, ahont com es costüm en tals festas, s' hi jugava, s' hi murmurava, s' hi adulterejava y's faltava à tots els manaments de la llei de Deu. Els concurrents eren tots els personatges del meu quènto.

Ho sapigué l' Ignocència que no més faltava à un dels manaments, y resolgué pujarhi creguda de que seria rebuda ab palmas.

Al vèurela en aquells salons s' escandalisen de debò don Pau, el Sr. Jaume, en Pepito, en Peret, el senyor Martí, *Don Enrique*, el

Sr. Fura y fins mossén Pol que hi era de paisà, y agafunt à la pobre Ignocència la tiraren escalas avall.

Y cada hú que fassí la *moraleja* al seu gust.

JEPH DE JESPUS

VIGILIA DE REYS

— Poso l' plat à la finestra
veyam els reys que 'm duran;
— me diu, tot plé d' alegría,
un meu germà de pochs anys.—
— Els reys? Y que vols que 't portin
sino planys y mals-de-cap?
— Ni un bobó, ni una escopeta?
— Això quan tindràs vint anys
te 'n portaràs una y bona,
ja m' ho sabràs explicar.
Un rey te treurà de casa,
y per paga 't donarà
un fusell y una motxilla
y 't dirà: —Ves à matar.
— Matar à qui? —Al germà, al pare,
si se 't presentan davant.
— Y si actis jo no vull ferho?
— Llavoràs tú 't matarán.
— Donchs son molt dolents els reys.
— No vull pas posarhi l' plat!

ARTHUR GANDOL

DERRUMBAMENT

RRRM!

— Saben què es això?
El castell d' ilusions dels
aficionats à la rifa, que ara acaba d'enfonzarse.

Perque suposo que ni vosté,
(*girantme à la dreta*), ni vosté,
(*girantme à l'esquerra*), ni vosté,
(*mirant endarrera*), ni cap dels meus estimats lectors
ha tret res que valguí la pena de celebrarlo.

Es lo que passa cada any.

— La primera! Si senyors; la primera també surt de l' urna, ó al menos aixís ho diuen las llistas; pero sempre va à caure lluny, tan lluny com pot.

Una vegada cau à la Corunya, l' altra à Bilbao, l' altra à Sevilla, l' altra al quint infern: à casa de vos tés ó à casa meva, may.

— Déixinse de coses—diuen els entusiastas:—la rifa podrà ser tan extranya y capritxosa com vulguin, pero en quant à treure, algú treu.

— Algú! Bon consol, com hi ha mòn!
Lo mateix que si 'ns diguessin:—Ríguinse del
fret, burlinse de la gana, no sentin els torments de la sed: hi ha algú que beu, algú que
menja, algú que porta capa....

Mireu ab quina afició
rodeja l' portal la colla!

Tots hi van per lo mateix:
l' olla, l' olla, sempre l' olla!

—Pero, homes—tornan á dir els defensors de la loteria:—la sort ha de fer el seu camí. Ara ha tocat á n' aquells? Un altre sorteig tocará á uns altres. Qui l's assegura que algun dia aquests altres no se-rán vostés?

—Qui 'ns ho assegura?... Una llarga y dolorosa experientia de trenta anys de decepcions; l' espectacle de cent sorts formidableness apetitosas, que van á tot arreu, menys á casa nostra.

«La primera ha anat á Murcia! La primera ha anat á Santander! La primera ha anat á Navalcarnero!»

May sentirán que 's digui: «La primera ha anat al carrer de las Moscas,—es una suposició,—núm. 150, qu' es el lloc ahont vostés tenen la seva morada.

Sol succeir ab la rifa lo mateix que ab els remeys infamibles.

Vosté no está bo. ¿Qué t' pateix del fetje?

Donchs probi l' aixarop de prunas agres. Es un remey que no falla. Fulano va pendlar, Sutano també, Mengano també, y tots, tots van curars'hi en quatre días. Es una cosa que fa miracles.

—Molt bé! Es una cosa que fa miracles, y Fulano, Sutano y Mengano en quatre días van curars'hi; pero vosté pren l' aixarop de prunas agres... y ha de deixarlo á marxes dobles, porque si s' descuida en quatre días se 's va al cementiri.

—Ay ay! Els altres b' s' hi van curar...

Si senyor, els altres, sí; pero vosté no. ¿Cóm vol arreglarho, si l' aixarop de prunas agres, lo mateix que la rifa, es una cosa tan caprichosa?

Els uns treuen, els altres no, els altres tampoch, els altres menos, els altres ni las centenas, els altres ni 's mils...

Y encare, sobre aixó de que alguns treuen, hi hauria molt qu' enraonar.

Cinch duros, deu, vint, sí que crech que hi ha qui 's treu; pero ¿cincuenta mil, cent mil, un milió?...

Entre nosaltres sigui dit, bolas. d' un calibre tan gros, jo no me las empasso.

Que se senyalen poblacions, que se citan noms, que 's donan detalls... A mí no me la pegan: tot això ho fan pera daurar la pildora y enganyar al respecte público.

Ara, per exemple, 's diu que la grossa ha anat á Palma y que l' que l' ha treta es un fundidor apellidat Oliver.

—Volent que ab tota franquesa 's digui lo que penso?

Donchs penso que si no m' ensenyen la fundació, l' Oliver y la grossa que diuhen que ha tret, de tot aquesta novela no 'n crech ni una paraula.

Clar, clar: jo soch aixis.

MATÍAS BONAFÉ

BONA IDEA

A l' iglesia d' un poblet (d' això ja fa bastants anys), va anar á ferhi una prèdica un simpàtic capellà, puig el d' allí, qu' era un dropo, van dir qu' estava malalt.

Molt plena estava l' iglesia poch avans de comensar, de vells, vellars, criatures, joves, viudars y casats, puig allí eran mes beatos que l' mateix ensotanat.

Va comensar el sermó diuent mal dels republicans, dels que llegeixen novelas, dels que á divertits van als teatros, ó bé als toros, á fe l' domino ó als balls.

Després va doná á comprendre que á l' únic lloch que s' hi està de primera, es á l' iglesia, qualsevol dia del any.

«Y quan aquí, germanos meus, —los hi va dir ab grana brama— hi vingueu á resá un rato, no com ara us heu d' estar, barrejats homes y donas; d' cap modo, aymats germans, puig això no es prou correcte y es en contra la Moral.

Per estar ben b', heu de fer lo qu' arra us vaig á explicar; que les hicas de María se'n vagin totas de part, las faldillitas, per amunt, y las calsas, per avall.

Si així ho feu, quan mossén Pere estiguí del tot curat y á l' iglesia pugui vindre, ja ho veureu... que bé 'us veurá.

A. RIBAS LL.

Y... PROU

TENIM á la policia espanyola altament disgustada ab la premsa radical.

—Pues no s' han atrevit alguns periódics

—LA CAMPANA entre ells—á posar en tela de jutxi els excepcionals mèrits contrets pellos polissóns madrilenys ab ocasió de la captura de la famosa familia Humbert!

L' inspector Caro, sobre tot, diu que no se 'n sab averir.

—A qué vé l' encarnissat regateig de l' habilitat demostrada en aquest assumptu per la policia espanyola?—exclama l' pobre inspector, molestat per las bromas que bastants diaris li han fet aquest días.

—De qué se 'ns acusa?—Tenen fonament racional els càrechs que se 'ns dirigeixen?

La defensa que de la seva conducta presentan els polissóns de la coronada vila es realment curiosa y dona ample camp á no pocas reflexions.

Segons ells, era impossible procedir contra la familia Humbert d' una manera distinta de la que van emplear.

Cert que l's célebres estafadors vivian á Madrid feya algúns mesos; pero qui s' ho havia d' imaginar que fossin allí, quan els millors agents francesos els buscaven per l' Argentina, pels Estats Units, fins per Nova-Zelanda?

També es cert que tres ó quatre días avants de la captura, l' autoritat rebia un anònim denunciantli l'

Els tres Reys d' Espanya

—A qué venen? —A omplirnos las sabatas ó á deixarnos sense camisa?

amagatall dels distingits taruguistas, á pesar de lo qual fins el dia 20 no va decidirsi la policia á trucar á la seva porta; pero ¿podían els agents d' ordre públic obrar d' altra manera? Era lícit, ab tot y existir la denuncia, procedir de llaufer? ¡No aconsellava la més elemental prudència, avants de donar el cop, pendre informes, enterarse bé, adquirir el conveniente de que l's estafadors que s' buscaven eran efectivament els senyors que vivian en aquell pis? De no ferho aixís qu' hauria dit la gent si la policia, precipitante sense rahó, dona un pas en fals y arriba á invadir el sagrat domicili d' aquells personatges, pera trobarse després ab que s' ha equivocat y que l's petardistes que perseguien no eran ells? ¡Quin paper hauríam fet davant del món? —Qué hauríam dit de nosaltres las nacions civilisadas? —Qué no hauríam hagut de fer pera treurens aquesta taca de sobre?

Els escrupols dels senyors polissóns son molt respectables y donan una hermosa idea de la conciencia ab que desempenyan el seu espínós càrrec; pero —lo que molts mal intencionats preguntan:—¿com es que la prudència qu' en l' assumptu Humbert han demostrat no la demostren en tots els cassos? —Com es que quan se tracta d' un obrer acusat ab rahó ó sense, de bullanguero ó de revolucionari, no gastan tants cumpliments, y 's presentan á casa seva á l' hora que s' sembla millor, y l' agafan, y l' trincan y l' portan al govern civil ó á la presó més pròxima, sense recordarre de lo que dirá el món civilisat si després resulta—com ab freqüència succeeix—qu' en la detenció hi ha hagut error, extralimitació y atropello?

—Es que per la policia espanyola la duresa y despreocupació ab que son tractats els obrers que potser no més han cridat visca tal cosa ó morí tal altra, s' han de convertir en atencions y delicadesas quan els acusats son personatges que han estafat cent milions?

Convidrià sapiguerho, perque de ser aixis, hauríam de confessar que l's agents madrilenys han estat en lo just y que hi ha que distingir entre l' perillós enemic del ordre que ha trencat els vidres d' un fanal y l' aristocràtica caballer que ha tingut la trassa de saber buydar las butxacas de tres ó quatre províncies.

La sortida dels Humbert de la presó de Madrid es un episodi que trenca l' cor.

Las germanas de la caritat van acompañar á las distingidas estafadoras fins á la porta. —Com nol.. Unas senyoras que, si bé han estafat cent milions, resan devotament el rosari cada nit y s' manifestan fervents catòlicas, no mereixen tota classe de consideracions?

Una de las referidas germanas va portar la seva galantería fins al extrém de carregar ab un farol de roba perteneixent á las senyoras Humbert. No ho hauria fet aixis, segurament, si s' hagués tractat d' una noya de fàbrica, detinguda per haver capitanejat una huelga. Pero s' veu que les humils germanas de la caritat, com els polissóns també saben distingir, les cristianas senyoras Humbert al sortir de la presó fins van deixar alguna cosa per la capella del establecimiento... —S' hauria recordat de ferho la traballadora de la fàbrica?

Còmodament instalats en tres carruatges, els presos, homes y donas, foren conduïts á la estació del ferrocarril, ahont ja 's esperava el confortable vagó del tren que havia de durlos á la frontera.

Res de cordas, ni manillas, ni parellases de gent armada á dreta y esquerre. —En cotxe y ben amples, que las apreturas no 'ls agradan á la gent distingida!

El vagó del ferrocarril, tampoch era un carruatge qualsevol, com els que solen servir pera transportar als presos de la classe b'ixa ó als quintos que van á las filas: era un magnific sleeping-car, digne dels emblematicos estafadors que durant vint anys han sapigut brillar y viure esplèndidament á las costellars del pròxim.

Arribá'l convoy á Hendaya, primera estació de la línia francesa, y allí, cambi de vagó: «un vagó—diu un correspolson—de primera, dels millors de la Companyia d' Orleans, ab sis compartiments y trens sis assentos, dotat de corredor y quartos d' aseu y proveinit de caloriferos que, pera que l' carruatje estigués ben caldejat, ja havien virgit encesos desde la capital.»

y com nosaltres sabérem de quin modo del foch tréurelas, probablement las treurérem.

—Llavore vindràns las potencies, se 'ns plantarán al davant, posarán mā á las castanyas y nyam! se las menjaran.

—Al Africa, minyóns, á matar moros, á matar moros; al Africa, minyóns, á matar moros ab canóns!

—¡No triguem!... La Gloria 'ns crida, inflamantnos l' esperit.

—Será capás don Quijote de té 'l sòrt á aquest gran crit?

Hem de demostrar á l' Europa que allí honr hi ha quatre llorers, a corehi á arreplegarlos sempre hem sigut els primers.

—Ja sona l' clar de guerra! —Ja 'ls tambors van redoblat!... Fem bona provisió d' àrnica, y embarquemus tot cantant:

—Al Africa, minyóns, perque 'ns atipin, perque 'ns atipin, al Africa, minyóns, perque 'ns atipin de crostons!

C. GUMA

ELS REYS

QUEST any—y ho sento per las dotzenas de cartas que de seguir s' han escrit y 'ls milers de sabatas que s' han preparat, —aquest any no hi ha Reys.

—Motiu? Jo—mea culpa, mea culpa!—jo 'n soch l' únic responsable.

Permetinme que ab tots els seus pels y senyals els expliqui l' historia d' aquesta novedat.

A mitjós del passat Desembre vaig rebre pel correu d' Orient una carta dels referits Reys, concebuda en els següents termes:

—Apreciable senyor: Convenuts, per una llarga experiéncia, de que als Reys ningú 'ls diu la veritat, com no sigui algun enemic, ens dirigim á vosté, que sabérem que ho es de veras, esperant que tindrà la bondat de parlarnos clà y català y ab tota franquesa.

—S' acosta l' dia del nostre anyal viatge á la seva terra y desitjant tenir en ella millor acullida que altres vegadas, voldríam que 'ns desvanesqués un dupte que trastorna temps há els nostres reals cervells.

—El dupte es aquest: En el gènero y calitat dels objectes que solén regalar als infants de la seva patria, zèndavíen el seu gust?

La primera intenció meva va ser enviar la carta á n' en Silvela perque obrís sobre l' assumptu una informació, pero pensant, després, que lo cortés no quita á lo republicano, vaig creure que lo millor era prescindir d' intermediaris y manifestar sinceramente als Reys el meu parer.

Així es que vaig contestarlos:

—Senyors Reys: Ab tot el respecte degut, tinc el sentiment de dillsh que 'ls nens de la meva terra estan molt descontents de vostés. No, senyors: ni remontament endavíen el seu gust al ferlos els regalos que 'ls fan.

As tres dies—se veu que 'ls correus de per allà no son com els nostres—nova carta de las tres testas coronadas.

—Estimat enemic: La seva resposta, al mateix temps que 'ns ha omplert de confusió, ha confirmat las sospitas que anys há abrigavam. Lo que 'ns diu no 'ns ve absolutament de nou. Sense comprender l' per què, sense donarnos compte de la causa, veniam observant per part de la quixalla del seu país un desvió bastant general.

—Aquest va ser justament el móbil de la nostra pregunta. Temíam no omplir las aspiracions dels menuts; creyam notar en ells un ayre de discontent que 'ns molestava, y per xó vam voler aclarir la situació.

—Es dir que 'ls nostres presents no 'ls agradan? Ja qu' es vosté tan amable ¿vol fernes el favor d' explicarlos el per què?

Resposta meva:

—Cap inconvenient tindrà en satisfer la seva natural curiositat si las garantías constitucionals no estessin suspesas, ni m' veys al davant el fantasma d' un fiscal que segurament trobaria pecaminosa la meva galantería.

—He dit que 'ls seus presents no son del gust dels menuts de la nostra terra, y d' aquí no puch, ni dech, ni vull passar.

Tercera carta dels Reys:

—Cruelissim adversari: Tenim els camells á punt y las alforjas preparades; pero, francament, per aquest viatge no necessitem alforjas... ni camells.

—¿Com vol que 'ns atrevim á empedre la marxa, en vista de la incertitud en que 'ns deixa? Venir aquí en aquestes condicions seria exposarlos á un desengany mil vegadas pitjor que l' qu' hem sufert en els nostres darrers viatges.

—No tingui por, que nosaltres, encare que orientals, som reservats. Parli sense embuts, no li ha de succeir res.

—¿Qué hi troben els nens en els nostres regalos? —Els semblan massa magres, massa antichs, massa vistosos?

Contestació meva al canto:

—Senyors Reys: Sento hayelshi de dir que badan molt, y en aquesta terra no val á badar.

—La repulsió que 'ls nens d' aquí senten pels seus regalos no es deguda á que 'ls trobin massa vistos, ni antichs, ni magres, ni grassos, ni res d' aixó.

—No 'ls hi agradan, senzillament... porque no 'ls hi agradan.

Nova missiva dels Reys:

—Abreviámon, donchs, que aixís no acabariam may. Vosté, que coneix sens dupte els gustos de la quixalla de la seva terra, fassins la mercé de remetrons una llista de lo qu' hem de portar pera deixar á tothom content.

Inmediatament agafó la pl

de l'etiqueta y dirlos que quan apareix una aurora boreal, els Reys... no surten de casa.

»Vol dir que la millor manera de tenir contents als nostres menuts es deixarlos estar tranquilos y no pretindre obsequiarlos ab regalos que, si val a parlar clar, no 'ls els necessitan.

»Quedíse als seus palaus, guàrdinse els seus presents y visquin en la seguretat de que 'l millor favor que poden fersos es no venir mai més.»

Última resposta dels Reys, en un paper mitj arregat y encare multat de llàgrimas:

«Ah!... Ara ho comprendem tot!»

De modo que, ja ho saben, els Reys d'Orient aquell any no vindran.

Y si a pesar de la meva rotunda afirmació, algun nen—que tot pot ser—al clarejar del proxim dimarts troba la sabata plena de coses, li aconsello que las arreplegi filosòficamente, pero sense atribuir als Reys el regalo.

Recordis lo qu'en cassos parecutes solen dir els industrials francesos:

Se méfier des contrefaçons.

O sigui, expressat en la llengua de ponent:

Desconfiar de las imitaciones.

A. MARCH

HO CELEBRO!

Encar que no soch monárquich, (1) celebro infinitament qu'en Silvela tonterfas... sigui l' amo del poder.

¿No saben perque m' agrada?... Donchera ara aquí 'ls ho dire:

Com que 'l partit que acaudilla el president Franciscuet, (2) es molt mes reaccionari que 'l del home del tupé... es probable, segurissim, que ho farà mes malament que 'ls lliberals de boquilla que han quedat... sense papers.

Desitjo que 'l de la dagu, junt ab el seu *ganivet*, administrin nostre Espanya, (y aixó ho dich ben conscientment), del pitjor modo possible; que solo regni 'l desacert; que revertint nostra hisenda; (3) que may imperi la lley... y que 'ls pochs quartos que 'ns quedan els emplehin en creuhers que quan caminí mitj' hora... els aclapari l' aufech; que 'n les eleccions que venen practiquin l' escamoteig fent que surtin *vencedores* tots els diputats *cuners*; que posin per tot Espanya, mestres en l' art del tòreig... y que omplin ciutats y vilas, de clericals y convents, de cacichs y d' altres plagues; (4)

(1) Ni may ho he somiat.

(2) Exigència del assonant.

(3) Mes del que ho està.

(4) Encara no 'n tenim prou.

y que obliguin als obrers á repassar la Doctrina, en castellà y en francès en xino y en tots idiomes... menys en català... *enrage*; que 'ls esbirros de las varas, y els matúers arxi excentibles, *traballin* de nit y dia escalfantnos el catell per dormilegas y tontos... es aixó lo que 'ns convé: llenya, esclavitud y impostos... pots' aixís despertarem... Del excés del mal, tal volta, vinga l' esperat remey.

ANDRESITO

Urbaiceta (Navarra) un rector singlà, va negarse á batejar á una criatura perque 'l padri era suscriptor de *El Porrín navarro*, periódich republicà de Pamplona.

Lo mateix exactament va fer el rector fréstech de Villanueva de Arcos, ab la circunstancia de que la criatura á qui valnegar las aguas del baptism, morí al dia següent, per lo qual es de creure qu'en lloch de anar-se'n al cel, se'n va anar de dret als llums.

Aixis compleixen aquests piadosos varóns els sants preceptes de la Iglesia. No valen tots plegats els aglans que 'l govern els hi paga!

En Manuel Planas y Casals s' empenyava en fer nombrar arcalde de Barcelona á n'en Coll y Pujol. En Manuel Henrich s' empenyava en que sigués nombrat en Maluquer y Viladot.

De manera que avants del part, teniam á Barcelona, una llyuya enconada de Manuels.

Pero per últim el govern va parir, nombrant á n'en Monegal.

Ab lo qual la llyuta dels *Manuels* se va resoldre ab un *miquel* més gros que 'l convent de jesuitas del carrer de Caspe.

L' escena á Sajonia.

La princesa Lluisa, casada ab el príncep hereu, mare de alguns infants y embrassada de un altre, ha fugit del domicili conjugal, y se'n ha anat á Ginebra, en companyia de un jove belga molt guapo, y ademés del seu germà.

Qual germà porta també la seva companyia; una rossa menuda y graciosa, filla de un administrador de correus.

Vels'hi aquí un magnífich assumptu per un' oportuna que podrà titularse: *Amore e porcelana de Sajonia*.

Perque Sajonia es la terra de la porcelana graciosa y trencadissa, y de las princesas trencadisses y graciósas com la porcelana.

**

L' escàndol á que ha donat lloch la fuga ha sigut de primera forsa.

El marit voldria fer agafar á la fugitiva, y ferla tancar en un manicomio. La familia d' ella, qu' es la imperial de Austria's contentaria ab ferla ingressar en un convent. Y 'l Papa, que també ha pres cartas en l' assumptu aménassa excomunicarla en tota regla.

Afortunadament Ginebra es una ciutat lliure, y en el seu ambient de llibertat s' hi estrellaran las amenaçades dels uns y las excomunicions pontificias.

Y la princesa podrà viure felissa y tranquila en brassos del seu amant, que per més senyas es un professor de idiomas.

Un amant que sempre qu' ella vulgui li ensenyará la llengua. ¡Tira peixet!

A n' en Planas y Casals, en Silvela ha tractat de desagraviar-lo, ab una carta, donantli satisfacció per lo nombrament del arcalde de Barcelona.

L' Hereu Pantorilles ya anar-se'n al teléfono, y entre ell y 'l home de la daga s' va entaular el següent diálech:

—D. Paco: per forsa deu haverse equivocat.

—En què, si 's pot saber.

—En enviar-me la carta que acabo de rebre. No es aquesta là que volia.

—¿Donchs quinà?

—L' As d' oros.

—Dispensi: no la tinch jo: en Maura jugant jugant me la va fallar, y desde llavoras la porta á la butxaca.

En Maura ab las sevases cábals jesuíticas no 'ns enganyarà de gaire.

Ministre del rey, es, á la vegada, representant de una raho'social, titulada aixís: «Maura, Jesús y Compañía.»

Sobre tot la Companyia de Jesús. Per ella traballa, y d' ella s' refia pera fer la revolució desde adalt.

El general Borrero designat pel mando de las Balears, s'ha negat á acceptarlo.

Lo qu' ell devia dir.—«No hi va caure la grossa? Quina falta hi faig jo?»

Com á representant de las classes neutras ha sigut elegit el Sr. Monegal arcalde de Barcelona.

Neutra: segons el diccionari, s' aplica als noms que no son masculins ni femenins.

Y si no son masculins ni femenins volen fer el favor de dirme com dimontri poden donar fruyt?

L' amich Doys ha trobat una aplicació enginyosa del apellido del nou arcalde de Barcelona, quals aficions jesuíticas son de tothom ben congudas.

—¿Qui es á la ff arcalde de Barcelona?—li varen preguntar al Pare Puig-gros de la Companyia dels Loyolas.

Y ell va respondre en francés:—C' est *mon-égal*.

Es a dir: El meu igual: un jesuïta com jo. Conformes.

Una coincidencia.

El ministre de la Gobernació s' diu Maura y Muntaner.

Y'l diputat regionalista per Barcelona, gloria la

mes legitima de la nostra terra, 's diu Doménech y Muntaner.

Ara comprench que 's professin tantas simpatias.

Si serán parents de part de mare!

En aquest cas si algún dia volen contraure matrimoni, no tindrán mes remey que anar á Roma.

A Roma por todo—com diuen els castellans.

Un dels cassinos de Madrid en que fins ara s' ha jugat mes fort estava presidit per en Garcia Alix, Gobernador del Banc d'Espanya.

Pero á n' aquest no hi ha dret á ferli càrrechs: traballava en favor del establiment que 'l té de Gobernador.

Corrent y freqüentse per las tanques de joch, mo se'n espatllan pochs de bitllets de Banch!

El clero filipino cansat de veure's desdenyat pel Papa, ha pres una resolució radical y l' ha posada en planta desseguida.

Tal ha sigut de declararse independent de Roma, creant la Iglesia Católica Filipina.

Ja tenen dos seminaris en marxa y la majoria dels fidels han rebut ab entusiasme la nova Iglesia, que de totas maneras els ha de resultar mes barata y sobre tot mes digna.

**

Aquí á Espanya n' hi ha molts, moltíssims de capellans que ab molt gust faríen lo mateix, sols que no s' hi atreveixen.

Son els vexats, els oprimits, els proletaris de la religió, els que rosegan l' òs, mentres els poderosos s' atracan ab las tallades mes succulents.

Pero al últim no tindrán mes remey que imitar als seus col·legues filipins. Els hi va la vida.

Per caminar depressa y ab desembràs no queda mes recurs que arremangarse la sotana.

Diu que al Marroch hi ha sarau, diu que 'ns han enviat tarjetas, diu que si hi aném es fàcil que ballém ab la més lletja.

Els inglesos se bellugan... Un ó altre se'n sentirá: quan els *inglesos* se mouhen, senyal que volen *cobrar*.

Si ara tingueixen molts barcos, y no anessim curta de teca, y 'ns sobressin els mils duros, iqué 'n faríam de proesa!

Quan don Práxedes medita sobre 'l bullit que 's prepara, riui com un bonyet y pensa: —Y qué á temps, qué á temps vam caure!

*

La familia Humbert de la política

Nous si no 'ns posém la careta, 'm sembla que 'l país ens coneixerá aviat.

L'imatge del poble

—Tota la vida qu' estich portant lo mateix. ¡Llenya y no més que llenya!

*A la puerta de Marruecos
me puse á considerar,
que Deu sempre dona fabas
á aquell que no té caixals.*

*
—Adeu, noy, me 'n vaig al África,
cumplint ordres de 'n Silvela.
—¿Y qué vas á ferhi allí?
—Me sembla que hi vaig á rebre.

*
Si t' arriscas pel Estret
mira ben bé lo que fas,
qu' en lloch tan plé de perills,
ja ho sabs, no val á badar.

*
A Cádiz hi ha á punt mil homes,
á Málaga mil cabals...
Quin gran pensament farfan
si no 's moguessin d' allá!

*
—Diuhen qu' en la rifa de África
hi treurém alguna cosa?
¡Cál A pagés endarrerit,
may cap anyada li es bona.

*
—Guttierras, deixa está al moro,
no siguis impertinent;
no t' hi baraquis, Guttierras,
mira que 't fará malbien!...

El ministre de Marina
pensa revistar l' esquadra:
si no dú un bon microscopi,
¡qué li costará 'l trobarla!

*
L' Habana, Sagua, Cavite,
Santiago, el Morro, el Caney...
—Se continuará al nort d' África?
Aviat ho deurém saber.

*
—Qué hi fá que 'l Marroch s' arboli?
Espanya ha de recordar
que lo que no 's cou per ella
ja pot deixarho cremar.

*
El pretendent del Marroch
diu que 's diu Bou... ¡Pasterada!
Com si ja ho estés veient:
l' anglés y aquest Bou fan vaca.

*
Un qu' encare no ha cobrat,
ab molta rahó exclamava:
—Avans d' armar novas guerras,
pagueu lo de la passada.

*
Fransa diu qu' hem d' aná ab ella
en el conflicte africá.
Jal! En compte d' anarhi á peu,
desitja anarhi á caball.

Per la primavera, d' África
ne venen vols d' auerenetas:
enguany crech qu' en lloch d' auells
ne vindrán vols de boleyas.

*
—En Silvela de brassat
ab las señoras potencias...
D' aixó si que se 'n pot dir
ab rahó l' héroe por fuerza.

L. WAT

ACUDITS

Un mestre d' estudi, ab ayre solemne y ab tó un
si es no es amenassador, va dirigir una arenga als
seus alumnes, que comensava aixís:

—He llegado á oler que algunos niños se ensucian
á la puerta de la escuela, y como lo llegue á probar,
prometo hacer un escarmiento.

Una viuda jove plora al seu difunt marit davant
de un amic que ha anat á donarli 'l pésam.
—No 'm queda res, infelís de mí, res enterament...
—Pero no 's desconsoli, Tuyetas. Pensi qu' en
Joan li ha deixat un fill.
—Ni aixó—replica la viuda desconsolada—ara qu'
es mort ja ho puch dir: el noy no ho es de 'n Joan.

XARADA

*Tersa-quinta meva:
m' agarra al tinter
y empunyo la ploma
per ferte saber
que sé que fás corre
qu' ets tot d' alló més
y que no hi ha jove
que ab tú pugui rés.
Ja tens sort que tractas
ab homes de bé
que ho son sens volgue' ésser
perdigots barruers.
A mi que m' agrada
dar com se mereix,
son nom á las cosas,
al dos-dos y al tres
tersa, sense embuts,
sense impediments,
diré, qu' ets quart noya
més tonta y cap-vert
que per 'quests vols mora
y manté l' intent
de matar d' enguiñas
á algún jove llech.*

J. COSTA POMÉS

ANAGRAMA

*Ves si n' es de porch l' Anton
qu' un total va ferse ahir
com un tot, que's va sentir...
al menos de l' altre mon.*

A. RIBAS LL.

TRENCA-CLOSCAS

BENITO DÁM.

Formar ab aquestes lletras lo títol d' una composició
catalana del immortal Joseph Anselm Clavé.

F. JOANET.

CREU DE PARAULAS

Primerà ratlla vertical y horitzontal; al revés, un ani-
mal de pel.—Segona idem; mineral.—Tercera: un carrer
de Barcelona.—Quarta: nom de dona.—Quinta: per pes-
car.—Sexta: qui gasta salut n' està.

J. MORET DE GRACIA

GEROGLÍFICH

+ V

S S S S S S

EL EL

ER ER

S

J. FARRÉ GAIRALT

Caballers: Ernesto de V., Joan Catau, Jep Salamó, Ernestamils, V. Moner P., T. Xampeny Corbeto, Antón Palau, Siu Aloreugif, Juli Palau y Ximenez, J. Vidal, El tío americano, Anídcos Ogaínas, Pau Piú, Nofre Llonza, Y. Martinet, Rusólio y Lloberas y Sansolí Sociedad en comandita: Bon any y bon ingenier.

Caballers: J. Bebé, J. Farrés Gairalt, Quimet Pujol, A. Ribas LL., A. Curull T. (u) y T. Rusca: Que tinguin un bon principi y un bon fi.

Caballer: Joseph Lleixa: Denota alguna disposició. Ab afició, estudi y constància vosté arribarà á fer versos.—Ramón Biosca: Acaso fuera un yerro... de su fautor, impensado...—J. Ricart: L' acudit no 'ns xoca prou. El llibre que demana crech que hi es.—Pepe Pésuls: Es desballast pero sens mica d' enginy.—A. R. T.: La nota fintima no està mal tractada. Pel número de cap d' any va rebre s tart. Veurém.—Joseph Espí: Per arriba'l senyor Espí se las haurá d' espí...nyar.—Teodor: No 'ns acaba de agradar.—F. Carreras P.: Sentím moltísim que no hagi arribat á temps.—J. F.: No l' havém entés de casi ni una paraula.—Llorenç Carbó: La poesía no pot anar ni ab rodas, apesar de lo qual els trenca-closcas tampoc serveixen.—Enrich Bargués: ¿No es pas parent del general, vosté? Anava á dir... Alashoras si que li publicariam desseguida.—Ll. Campanyà: La poesía arreglada está millor que no estava. Lo altre ha fet tart.—Narcís del Toro: ¿Torna á escriure en Narcís Toro y ens torna á fer guerra el moro? (No sortiré de desgracias!)—J. Costa Pomés: Gracias per l' envío. Y bon any... eh?—F. C. B.: El sonet consta de catorze versos; aixó que ha escrit consta de catorze versos... donchs, 'aixó es un sonet? No, senyor; ni 'ls mils.—Andresito: Va bé y s' haurán aprofitat si tot ho pogut anar en regla.—Arthur Gandol: Igual li diu.—Joanet: No fa ni fred ni calor. Es á dir, sí, fa fred. Es el temps.—Lluís G. Salvador: La poesía es acceptable. Gracias.—A. Ribas LL.: Va rebre's, si senyor, y ho guardé'm; lo d' avuy no va.

INTERESSANT

ALMANACH

DE

La Campana de Gracia

PERA 1903

Crónica política—Revista satírica del any
Un volum d' unes 200 pàginas, ilustrat

Preu: DOS ralets!

Se ven per tot arreu

Imprenta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer
del Olm, número 8
Tinta Ch. Lorillex y C.